

1. ΘΕΜΑ

Ονοματοποιημένες προτάσεις με *να*

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Το να σφάλλεις είναι ανθρώπινο

Είναι πολύ καλός στο να λύνει προβλήματα

Το να τα κατάφερε, δεν το πιστεύω

Το να περιμένεις είναι πιο έξυπνο από το να βιάζεσαι

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

ΚΕΓ: Γ· ΕΚΠΑ: 3

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Σχηματισμός συμπληρωματικών προτάσεων με *το να*

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

(α) αδυναμία συντακτικής ανάλυσης («τι πάει με τι»), αν δεν έχει εξοικειωθεί ο μαθητής με τη δυνατότητα ονοματοποίησης μιας υποτακτικής με *να*

(β) κίνδυνος υπεργενίκευσης της δυνατότητας αυτής με αποτέλεσμα την παραγωγή προτάσεων μειωμένης αποδεκτότητας.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Όπως συμβαίνει και με άλλες συμπληρωματικές προτάσεις της ελληνικής, κάθε πρόταση με *να* είναι δυνατό να ονοματοποιηθεί και να λειτουργήσει σαν *να* ήταν ονοματική φράση. Οι προτάσεις αυτές ονοματοποιούνται με *το να* συνοδεύονται από το ουδέτερο του οριστικού άρθρου στον ενικό αριθμό (και διατηρούν αυτά τα χαρακτηριστικά σε όλες τις συντακτικές διαδικασίες στις οποίες μετέχουν). Στις παρακάτω προτάσεις, η ονοματοποιημένη πρόταση συμφωνεί σε γένος και αριθμό με την αντωνυμία *το* και με το επίθετο *έξυπνο*:

Το να τα κατάφερε, δεν το πιστεύω

Το να περιμένεις είναι πιο έξυπνο από το να βιάζεσαι

Μια ονοματοποιημένη πρόταση είναι δυνατό να έχει τη συντακτική θέση οποιασδήποτε ονοματικής φράσης – μπορεί επομένως να λειτουργεί ως υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, συμπλήρωμα πρόθεσης και μπορεί να μετακινείται σε περιφερειακές θέσεις της πρότασης όπως οποιαδήποτε ονοματική φράση. Πιθανότατα η πιο συνηθισμένη χρήση τους είναι ακριβώς αυτή της θεματοποίησης ενός συμπληρώματος, όπως φαίνεται από τα ακόλουθα ζεύγη προτάσεων:

Είναι ωραία ιδέα να πάμε εκδρομή

Το να πάμε εκδρομή, είναι ωραία ιδέα

Ο Γιάννης μου ζήτησε να σου μιλήσω

Το να σου μιλήσω, μου το ζήτησε ο Γιάννης

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Όπως φαίνεται από τα ζεύγη ακριβώς παραπάνω, μετατροπές αυτού του είδους θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να αναδείξουν τόσο τη λειτουργία των συμπληρωματικών προτάσεων με *να* ως αντικειμένων όσο και την έννοια της θεματοποίησης.

Παρά τον κίνδυνο της υπεργενίκευσης, η ονοματοποίηση μιας πρότασης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στρατηγική για να αποφύγουμε μια παύση ψάχνοντας να βρούμε μια λέξη (που μπορεί να μην τη γνωρίζουμε ή και να μην υπάρχει). Έτσι, ένας αρχάριος ή ένας μέσος μπορεί να ενθαρρύνεται να παραγάγει προτάσεις του τύπου *Το να περιμένεις είναι πιο έξυπνο από το να βιάζεσαι* αντί να πρέπει να ανακαλέσει (ή να ανοίξει το λεξικό για να εντοπίσει) τα απαραίτητα ουσιαστικά για να πει λίγο πολύ το ίδιο πράγμα, ότι, λ.χ., *η αναμονή είναι καλύτερη από τη βιασύνη*. Αντίστροφα, μετατροπές αυτού του τύπου μπορούν να λειτουργήσουν ως στρατηγικές εκμάθησης νέου λεξιλογίου (λ.χ. «το να καθυστερείς να κάνεις αυτά που πρέπει λέγεται ασυνέπεια»).

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ36: Ουσιαστικοποιημένες προτάσεις

ΑΤ16: Συνδυασμοί του *να* σε κύριες προτάσεις

ΑΤ19: Επιρρηματικές προτάσεις με *να*

ΓΓ32: Συμπληρωματικές προτάσεις με *να*-πρόταση

ΑΤ50: Θεματοποίηση

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 301, 466-467.